

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

H A R T S V A N G E R S .

= = = = =

Komische éénacter

door

1880

PAUL BRIT.

Uitgave : Toneelfonds J. JANSSENS P.V.B.A.- 2000 ANTWERP

H A R T S V A N G E R S .

Komische éénacter door PAUL BRIT.

PERSONEN :

- NICO HARTSVANGER : een jong literair genie.
HERBERT KONING : leerling-acteur en kamergenoot
van nummer één.
MARTINE EDELING : studente kunstgeschiedenis.
VALLY SEITS : joernaliste.

"à M.B., parfaite comédienne."

Het stuk speelt zich af op een konfortabele zolderkamer belangrijkste vertrekt op de zolderverdieping van een oud herenhuis.

De kamer heeft een raam en twee deuren, waarvan één uitgeeft op de overloop en de andere op een tweede kamer. Tegen het raam staat een schrijftafel met telefoon. Verder nog een sofa en twee fauteuils. Ook nog een soort ladenkast. Een bar.

NICO (Ijsbeert door de kamer. Hij draagt een ribfluelen pak, een kompromis tussen het loonslavenbestaan en de kunst. Hij loopt van links naar rechts, van de schrijftafel naar de kast. Hij trekt alle laden open alsof hij iets zoekt). - Waar is die vulpen toch gebleven ?

(Hij blijft staan en zoekt in zijn zakken. In één ervan vindt hij een brief. Verbaasd opent hij hem en leest hardop:). - "Lieve Tante Toos, ik ben niet één van die meisjes die om de haverklap naar een damesblad schrijven. Als je negentien bent, moet je verstandig genoeg zijn om je eigen problemen op te lossen, dacht ik. Maar nu, lieve Tante, zit ik zelf in moeilijkheden en ik vind er géén oplossing voor.

Een vriendin vertelde me dat u zo'n simpatieke raad geeft, zo typisch vrouwelijk (NICO sluit in wanhoop de ogen) én dat u, ondanks uw leeftijd, de mentaliteit van ons, jongeren, zo volledig begrijpt..." (Spreekt) .- Ondanks uw leeftijd ? Zijn alle Tante Toos dan afgeleefde wrakken ?!

(Hij hoort gestommel op de trap en steekt de brief in paniek in de dichtstbijzijnde vaas. Dan gaat hij snel aan zijn schrijftafel zitten, kwasi verdiept in het schrijven.)

HERBERT & MARTINE (Komen binnen, zonder te zien dat zij niet alleen zijn. Zij blijven even aan de deur staan in een omhelzing. Dan ziet Martine Nico en zij maakt Herbert hierop attent. Nico doet zelf nog steeds op hij niets gemerkt heeft).

HERBERT.- Nico, wat doe jij hier ?

NICO (Schrikt blijkbaar op).- O ! Hallo ! Herbert... deed me schrikken. (Bekijkt Martine bewonderend maar niet onbeschaamd).

MARTINE.- Dag.

NICO.- Dag.

HERBERT.- Ik dacht dat jij van negen tot zes ergens achter een bureau zat. Formulieren A en B invullen. Zegeltjes plakken. Stempels slaan. Lieten ze je er in vandaag, omdat je schoenen niet gepoetst waren ?

NICO (Kijkt nog steeds naar Martine).- Wat zei je ?

HERBERT.- Ik zei...Zeg, waar zit je naar te staren ? (Volgt zijn blik en maakt begrijpend en berustend gebaar). O-ja, natuurlijk. (Zoent Martine). Je kan h niemand kwalijk nemen dat hij liever naar jou kijkt dan naar mij luistert. Mag ik je voorstellen : Martine Edeling, studente kunstgeschiedenis en zelf het verrukkelijkste kunstwerk van heel de stad.

NICO.- Een waardevolle aanwinst voor je kollektie.

HERBERT (Klagend, verbaasd en verontwaardigd tegelijk).- Hé ! waarom zeg je nu zoiets gemeens ? Wat moet zij wel denken ?

MARTINE.- Ach lieverd, zo'n groot man als jij is toch veel te veel voor mij alleen. Ik ben al lang blij met een stuk. (Ze kust hem speels op de mond).

HERBERT (opgelucht).- Ja, hij is gewoon jaloers. (Gaat in sofa zitten en trekt waarschuwend boos gez naar Nico, die repliceert door een neus te zetten).

MARTINE (die deze laatste beweging gezien heeft).- Wat doen jullie allemaal achter mijn rug ?

HERBERT.- Achter je rug, liefje ? We doen helemààl niets achter je rug. Doen wij iets achter haar rug, Nico ?

NICO.- Ik zou echt niet weten wat.

HERBERT.- Nu, ik wel ! (slaat op haar zitvlak)

MARTINE (Schrikt).- Jij onbeschaamde...snoes ! (Gaat ook zitten en vleit zich tegen Herbert aan).

NICO.- Het interesseert jullie natuurlijk niet waarom ik hier ben en niet...op kantoor.

HERBERT.- Weinig of niets, ouwe jongen. Ik weet alleen dat je in de weg loopt. Maar ik ben bereid een minuut van mijn kostbare tijd af te staan om te weten waarom eigenlijk. (Begint niet bijzonder intensief met Martine te vrijen)

NICO (Loopt achter hem om).- Boem ! De ketel van de centrale verwarming is uit elkaar geknald. Vannacht. En toen vanmorgen om negen uur alle loonslaven achter hun lessenaartje kropen, is er één aan zijn stoel vastgevroren.

MARTINE.- Je overdrijft.

NICO.- Natuurlijk. Maar het was toch wel knap koud. Te koud om te werken, vonden de meesten. We hebben een delegatie naar de grote baas gestuurd en wonder boven wonder, wat zei de grote baas ?

HERBERT.- Keert huiswaarts, verkleumde schapen, en als het haardvuur opnieuw knetteren zal, komt dan pas weerom.

NICO.- Precies. Je schrokken ons rot, dat begrijp je. Maar toen de eerste schok voorbij was, stormden we allemaal de trappen af, uit schrik dat hij van idee zou veranderen.

HERBERT.- wat dan meteen het bewijs levert dat niemand onmisbaar is; zelfs Nico Hartsvanger niet.

MARTINE.- Hartsvanger ? Heet jij echt zo ?

NICO.- Nikolaas Karel Elfried Hartsvanger, om u te dienen, edele vrouwe. (Maakt hoofse révérence).

MARTINE (Lacht gevleid).- Zijn al jouw vrienden zo amusant, Herbie ?

HERBERT (Boos).- Alleen die enkelen onder hen die krankzinnig zijn. Verdorie, Nico, zie je dan niet dat je me de ene frustratie na de andere bezorgt, door hier op mijn vingers te zitten kijken? Heeft je baas je geen papirassen meegegeven om thuis nog eens na te kijken? Zijn er geen rekeningen meer na te tellen? Of wat je dan ook mag uitspoken op dat verwenste kantoor van je?

NICO (Denkt ineens aan de vaas met de brief aan Tante Toos. Hij gaat er onopvallend naartoe, neemt de vaas op en kijkt zo nonchalant mogelijk of hij er nog is).- Nee, nee, ik eh...heb geen ekstra werk gekregen. Ik heb de hele dag voor mezelf. Ik denk dat ik maar wat aan mijn roman ga zitten werken.

MARTINE.- Schrijf jij een roman? Ik val hier van de ene verbazing in de andere. Waarover gaat het?
(Steekt een sigaret op)

HERBERT (Onderbreekt Nico).- Over twee vrienden die samenwonen op een zolderkamer. De ene wil alleen zijn met een moordmeid en de andere, een mislukt auteur, doet zijn uiterste best om dat te beletten. Op het einde krijgt hij dan ook een slag op zijn schedel met een stomp voorwerp. Volledig autobiografisch, is het niet, Nico?

MARTINE (Berispand).- Herbert!

NICO (Wat verlegen).- Ergens heeft hij gelijk. Wat die mislukte auteur betreft, wil ik zeggen. Mijn eerste boek heet "De Dame en de Taart". Het is op 250 exemplaren gedrukt en er werden er tot nu toe 40 van verkocht.

HERBERT.- Waarvan 14 door je familieleden en één door mezelf. En nu ik erover nadenk: ik moet waarschijnlijk een akute vlaag van verstandsverbijstering gehad hebben die dag. Over de hersens van je ooms en tantes bestaat er geen twijfel.

MARTINE.- Ik weet nog altijd niet waarover het boek gaat. Jullie praten maar en praten maar en niemand antwoordt op wat ik vraag.

NICO.- Het was een satire. Een aanval op een mentaliteit...

HERBERT.- Ik zal gedronken hebben, toen ik het kocht.

MARTINE.- Ssst...

NICO (Gaat naar zijn schrijftafel en neemt een boek op)
.- Hier. (Geeft het aan Martine).

HERBERT.- Hoe ga je haar dwingen er een te kopen? Met gloeiende sigarettenpeukjes onder haar bevallige voetzolen?

NICO.- Ze mag het voor niks hebben. (Tot Martine). Ik wil het zelfs signeren, als je wil. (Doet het)

MARTINE (Doorbladert het boek).- Dank je wel. Hoe interessant.

NICO.- Het gaat over een redactrice van een damesblad. Je weet wel: zo'n burgerlijk schijnheilig stroopvrouwtje dat raadgevingen rondstrooit voor tieners met pukkels en complexen. En die begrijpend maar tegelijk berispelend knikt tegen ongehuwde moeders.

HERBERT.- Tante Toos.

NICO (Schrikt op).- Wat?! (Kijkt naar de vaas met brief

HERBERT.- Ik zei: tante Toos. Je geeft haar een beschrijving van Tante Toos, die halfzachte redactrice van weet-ik-veel welk tijdschrift.

MARTINE.- Ken je haar niet? Ze heeft een vaste rubriek in "Tulpenknop", blad voor het hele Gezin. Niet dat ik zoiets lees natuurlijk, laat staan er zelf zal naar schrijven. Als je negentien bent, moet je verstandig genoeg zijn om je eigen problemen op te lossen, dacht ik.

NICO (Kijkt herkend op. Waar heeft hij die zin nog gehoord?)

MARTINE (Drukt haar sigaret uit. Pauze).- Maar een vriendin van me is gewoon in de wolken over Tante Toos. Ze geeft erg goede raad zegt ze, typisch vrouwelijk...

NICO (Weet eindelijk waar de klepel hangt. Endt zijn gezicht af van Martine).--...en ondanks haar leeftijd begrijpt ze de mentaliteit van ons, jongeren, volledig.

MARTINE (Traag, verbaasd).- Ja, juist...Ondanks haar leeftijd. Dat vond ik, dat vond mijn vriendin ook zo enorm. Het mens moet minstens vijftig zijn.

NICO.- Toe maar, waarom geen negentig ?

MARTINE.- Negentig ?

HERBERT.- Negentig jaar, liefje, is de leeftijd die Nico met veel geluk hoopt te bereiken. Dat heeft hij me eens in een openhartige bui toevertrouwd. Je mag het hem dan ook niet kwalijk nemen wanneer hij te pas en te onpas "negentig" zegt. Kwestie van auto-suggestie. Zeg nog maar eens "negentig", Nico. Het zal je goed doen.

NICO.- Nee. (Denkt na)

HERBERT.-...gentig ! Je kan het , hoor. Als je maar wil

MARTINE (fluisterend).- Zie je niet dat hij nadenkt, Herbert ? Over zijn nieuwe roman. Zal de held ondanks alles, zijn liefde verklaren aan zijn beminde ? Of zal hij lid worden van het Vreemdelingenlegioen, om haar te vergeten ?

HERBERT.- Of zal hij in slaap vallen onder zijn eigen vervelende gedachtenballonnetjes ? Dat will Johnny do. See next week: "The Secret of the pink Underwear". Kom, ik laat je even uit. Die...reproducties die ik je had willen laten zien, lopen niet weg. En zoiets doe ik liever zonder pottenkijkers in de buurt.

MARTINE.- Tot kijk ! (Af met Herbert).

NICO.- Da-ag ! Reproducties laten zien ! (Schudt glimlachend het hoofd). Laatst had hij een onderwijzeresje uitgenodigd om haar het prachtige handschrift van zijn moeder te laten bewonderen... (leest brief uit de vaas en leest hardop)

"Tante Toos... (mompelend)...Negentien...zelf moeilijkheden...ondanks uw leeftijd de mentaliteit van ons,

jongeren, zo volledig begrijpt. Mijn probleem, lieve Tante, is dat ik twijfel. Enkele dagen geleden ontmoette ik een jong student toneelspeler..." - Komediant, zal je bedoelen - "meestal ben ik tamelijk rationeel in die dingen, maar zodra ik hem zag, was ik helemaal weg van hem. Hij is zo amusant en vlot" - O, ja? - "Zo lief en zo hartstochtelijk" - vooruit maar! - "dat ik hals over kop verliefd op hem ben geworden. Gisteren echter, hoorde ik van enkele kennissen, dat hij volledig onbetrouwbaar is. Men zegt, dat hij meisjes verzamelt, zoals iemand anders vlinders vangt en op een karton prikt" - Iemand schijnt hem toch te kennen! - "Geeft u me raad, lieve Tante Toos. Moet ik zijn reputatie negeren, of met hem breken nu het nog kan? Een wanhopige studente kunstgeschiedenis".

(Hij staat nog te denken als de telefoon gaat. Nico denkt dat het de deurbel is, steekt de brief weer vlug in de lege vaas en wil openmaken. Dan hoort hij dat het de telefoon is die rinkelt en neemt de hoorn af. Hij vergeet de brief).- Hallo? Ja, met Hartsvanger... (Onthutst). Ja. Jazeker...Nee, helemaal niet. Nu direkt, als u wilt. Ja, ik verwacht u. Dank u wel. Tot straks dan...dag...juffrouw...

HERBERT (Is tijdens het telefoongesprek binnengekomen. Hij heeft een tijdschrift in de hand en stoot Nico aan om het hem te tonen, maar deze doet ongeduldig teken dat hij stil moet zijn).- "Tulpeknop, Blad voor het hele Gezin". Martine nam er één en ik heb er ook een gekocht. Ik ga Tante Toos lezen. Jullie hebben me nieuwsgierig gemaakt.

NICO (Zenuwachtig).- Vlug, help me even mee de kamer op te ruimen. Veeg het stof van de kast. Neem die lege glazen weg. (Nico begint zelf de rommel op de schrijftafel netjes te ordenen).- Haast je!

HERBERT.- Wat gebeurt er? Komt de ministerraad hier over ontwapening debatteren?

NICO.- Veel erger. (Ruimt verder op)